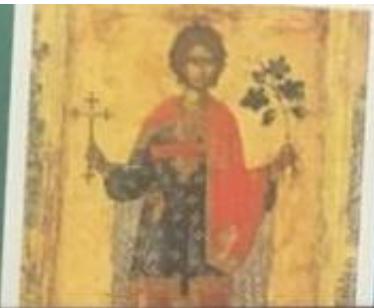

AZİZ TRYPHON'UN
KİLİSESİ MI
KEŞFEDİLDİ?

ESKİ TÜRK BOY VE
TOPLULUKLARINDA
SU İLE İLGİLİ
ULAŞIM ARAÇLARI

Türkiye'nin En İyi Yerel Tarih ve Kültür Dergisi

seHrengiz

PRUSA

TEMMUZ - AGUSTOS 2021

www.bursasehrengiz.com

YIL: 12 SAYI: 130

100 YILLIK BİR ACI BU

UNUTMA UNUTTURMA

BURSA SEVDASINA ADANMIŞ
BİR ÖMÜR: KAZIM BAYKAL

ATATÜRK'ÜN
TARİHİ TELGRAFI

BİR KÜLTÜR MİLLİYETÇİSİ
VANI MEHMET EFENDİ

AZİZ TRYPHON'UN KİLİSESİ Mİ KEŞFEDİLDİ?

Bir süre önce gazetecilerin haber yemdi: "İsmail Göldür" adlı Balıkesir Tarihi İmam Hoca Balıkesir İmamı İsmail Göldür'ün Tarihi Çıktı. Burada Balıkesir'in Ağrı Tarihi Eseri Tadilatı..."¹ Balıkesir tarihi eser mizahın bir ürünü parçayı. Üzerindeki şəhərə gələcək kılınca adı və ümumiyyəti yer almışdır. Ağrı elması -şəhərin tapşırımı adı- da Ağrı İmamı İsmail'in gönülde meşhur 7 Aulapazır İmamı isə onun işlərinə və onların adları nüvədilən kılınca gələcək təqribən faydalı olacaqdır.

AMBON LEVHASI

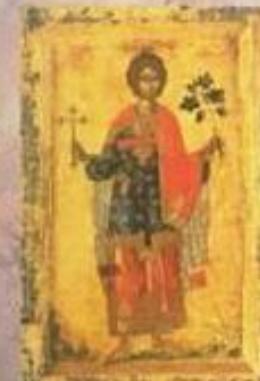
Ernesto de祚哥
Sulphuric acid below 10% solution
contains about 40% Triphenyltin.
After hydrolysis no organotin remains
although triethyltin hydrolyzes readily
and is present in appreciable amounts.
Oxidation with nitric acid
yields triphenyltin sulphate
which is a brown precipitate.

indeştirme gecit ve nüfus manastırından bir müstahzar isimdeki taşın adını bir kez kurtardı. Aksa Tryphos, müstahzarın gecitini, taşının yelpazelerini hampelenen bir orkney behanenibile geçti.

Tryphon'un Hıristiyanlar arasında çok yaygın olduğu söyleyiş gecikmeden hâkimiye itti. Bu da hâkimin konvalesansının başlangıcıdır.

Bir süre önce gazetelere bir haber yansdı: "İznik Gölü'nde Balıkçular Tarihi Eser Buldu, Balıkçılar buldu! İznik Gölü'nden 'Tarih' Çıktı, Bursa'da Balıkçuların Ağına Tarihi Eser Takıldı, vs". Bulunan tarihi eser inermek bir mimari parçaydı. Üzerindeki bezemeye göre bir kiliseye ait ambon levhasıdır. Ağır olması nedeniyle taşımazı zor olan bu ambon levhasının gölde ne işi olabilir?

www.Technotexts.com/Books

Günlerden bir gün Roma İmparatoru Goedan (124-144) segili kim shales tarafından ele geçirildi ve hastalandı. İmparatorluk stuları içeriye giren aydan ne kadar hikmen varsa dava etti. Ancak, kis bi türde gitse bulamadı. Biruruziye son çare olarak tavrıye kılıçına Tryphonu araya dava etti. İmparatorla askerler Tryphon'u koyuyor, yakalarında kis sureklenen hizmet ve apartopar araya getirir. İmparatorun kumud bedavi etme yapar Tryphon. Deşen'in Hıristiyanları karsi salmine kasi, kis içinde yaşasın.

İmparator Devleti Q49-25
tahta geçtigünde, Hıristiyanlar
çocukları da tehdit ettiler.

Birinci, İmamın Aquileius'a Ait Tryphon'un sözlerini Hristiyanlığı savunmak için birliğine katılmış ettiğini idhar etmektedir. Buna göre Tryphon tutuklanmasının sebebi şahsi takipçilerinin, Nikia'da yaşlı vatandaşların hizmetine getirilen delillerde Hristiyanlığı inkar etmesi istemiştir, ancak Tryphon her defasında bu telkinin reddettiğidir. Buna göre Tryphon'un İspençelerdeki martyrium kalmış ve eti situonda kişiye haps kesilerek martyr / şehit edilmiştir.

Olmusudan sonra Ata Tryphon mano Impasusturugun ucra koltuklerinde yapilan Hristiyen cemaiatlar kadar yesilimdir. MS. 5. yuzeyinda hapsi Istanbul'da bile Tryphon adini tayefan bir manastirin olmasi ve Imperator Justinian'ın Tryphon adina kilisenin impa ettirmesi Ata Tryphon inancinin Hristiyandır

and Tremblay within the

mucizesini izlemek için Ascania / İznik Gölü kıyısına gider. Orada mucize gerçekleştiğine şahit olurlar.

Aziz Tryphon için Nikai'a'da inşa edilen kilise kerpiç ve tugladan yapılmıştır. Zamanla zeminde oluşan su insanların kiliseye girmesini engel olmaya başlamıştır. Bunun üzerine II. Theodoros daha önce kente var olan Aziz Tryphon Kilisesi'nin yeniden inşa edilmesini emretmiştir. Böylece Patrik Arsenios tarafından kent içinde olacak şekilde bir kilise daha inşa edilmiştir. Skoutariotes'e göre bu yeni kilise, boyut ve guzelliği ile sahanedir.

Suların bastığı kilise hakkında çok az bilgi vardır. Ancak 1 Şubat festivalinde, ayın sonrası halkın hep birlikte İznik Gölü kıyısına inmesi, ilk kilisenin göl kıyısında veya kıyıya yakın bir yerde olduğunu düşündürmektedir. Bununla birlikte 13. yüzyıl kilisesinin yeri de tartışılmaktır. Bazı araştırmacılar İstanbul Kapı'nın yanını işaret ederken, bazları Yenişehir Kapı yakınındır önermektedir.

4. Haçlı Seferi sırasında Latinlerin Konstantinopolis / İstanbul'u ele geçirip talan etmesi sonucu bir Latin İmparatorluğu kurulmuştur. Bunun üzerine ailesi ile birlikte kentten ayrılan I. Theodoros Boğaz üzerinden İznik'e gelmiş ve burada 1204 yılında İznik Rum İmparatorluğunu kurmuştur. 1204 ile 1261 arasında hüküm süren imparatorluğun resmi, kültürel ve dinsel başshehi Nikai'a / İznik olmuştur.

İznik'te Lascarisler Dönemi olarak da bilinen bu dönemde sığır duylanan azizler arasında Tryphon da yer almaktadır. Bizans İmparatoru II. Theodore

II.
Theodore
ve Tryphon
sikkeleri

Ducas-Lascaris'ın (1254-8) Aziz Tryphon'a özel bir sempatisi vardır. Çünkü, 1254 yılında Avrupa'ya yapacağı bir sefer öncesinde Aziz ruyaşına girip, ona Boğaz'dan geçmesi gerektiğini söylemiş, Azizi dinleyen İmparator büyük bir zafer kazanarak Berrhoia / Beroia (Bulgaristan) şehrinin ele geçirmiştir. Bu nedenle Theodore, Aziz Tryphon'u sadece kendisinin değil tüm devletin koruyucusu azizi olarak ilan etmiş ve kendi adına darp edilen sikkelerde Tryphon'a da yer vermiştir.

Örneğin II. Theodore adına darp edilen bir sikkenin ön yüzünde (1255-1256), İmparator bir elinde labarum başlı asa, diğer elinde patrik haç globuslu bir asa ile ayakta durmaktadır. Arka yüzde ise Aziz Tryphon sağ elinde haç, sol elinde zambak çiçeği ile yer almaktadır.

Yine II. Theodore adına basılan bir diğer sikcede (1256/1257), Pantokrator İsa sakallı ve haresi ile arkalığı olmayan bir tahta oturmuştur; sol elinde Kitab-ı Mukadderî tutarken, sağ eli ile insanları kutsamaktadır. Sikkenin arka yüzünde ise Theodore, bu defa Aziz Tryphon ile birlikte üzerinde labarum ve zambak çiçeği bulunan üçüncü asayı tutarken betimlenmiştir.

İznik'te başı kesilerek şehit edilen Aziz Tryphon'un rölikleri

II. Theodore Rölikleri

(kemikleri gibi kutsal emanetler) uzun süre İznik'te kendi adına inşa edilen eski kilisede korunmuş kilise su basması nedeniyle kullanılmaz hale gelince, rölikler İstanbul'a olasılıkla Aziz Tryphon Kilisesi'ne taşınmış, İstanbul'daki kutsal emanetleri 809 yılında Venedikli bir tüccar tarafından Karadağ'da Kotor şehrine götürülmüştür. Andrea Saraceno isimli Kotorlu bir tüccar rölikler satın alıp Aziz Tryphon için yaptırılan kiliseye defnetmiştir.

Kısaca ne rölikleri, ne de eski ve yeni kiliseleri günümüzde ulaşamamış olan Aziz Tryphon, günümüzde özellikle Karoloğlu ve Ortodoks Hristiyanlar tarafından saygı gösteren, adının yıl 1 Şubat'ta ayın düzenlenen İznik'in önemli şehit azizlerinden birisidir. Geçtiğimiz aylarda Golu'nde Kayaklıhaneye yakını balıkçıların ağına takılan bir parçası, günümüzde kayıp su baskını nedeni ile terk edilmiştir. Röliklerin rölyefi rivayet edilen Aziz Tryphon Kilisesi'nin yerine işaret etmesi olasılığı nedeni ile kayda değerdir.

KAYNAKÇA

- O. M. Ermis, *İznik ve Çevresi Bizans Devri Mimari Fouyettinin Değerlendirmesi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlannamamış Doktora Tezi (İstanbul 2009).
- S. Spier, *İznik Tarihçesi ve Eski Eserleri* (İstanbul 1998).
- C. Foss - J. Tulchin - Theodore - Theodosius Metochites: a Byzantine capital and its Praises : with the Speeches of Theodore Laskaris, In praise of the Greek of Nicaea, and Theodore Metochites, Nicene Oration (Brookline, Mass 1996).
- R. Macrides, *George Akropolites: The History: Introduction, Translation and Commentary* (Oxford 2007).
- Resimler Listesi
 - 1- Ambon pircanı, <https://www.habernediyor.com/kultur-sanat/iznik-golundaki-balikcilar-buldu-tum-2-yillik-h60571.html>
 - 2 - Serp Ortodoks İkonu üzerinde Aziz Tryphon, https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f4/Tryphon_of_Campsas.jpg
 - 3 - Aziz Tryphon kabri ile, <https://christian-orthodox-saints.org/saints/saint-triphon-of-campsas/>
 - 4 - Theodore Sikkisi, https://www.wildwinds.com/~hyp/theodore_II/sb2138.jpg
 - 5 - II. Theodore sikkisi, https://www.wildwinds.com/~hyp/theodore_II/sb2139.jpg